

**PREDICĂ LA DUMINICA SFINŢILOR ROMÂNI
(A-II-A DUPĂ RUSALII)**

Preot dr. Ionel Popescu

**SERMON ON THE SUNDAY OF THE ROMANIAN SAINTS
(THE SECOND AFTER PENTECOST)**

Abstract: Our Lord and Saviour Jesus chooses His disciples and calls the four fishermen to mission: Peter and Andrew, sons of Iona, and James and John, sons of Zebedee. Secondly, we see that all those called answer His call right away, because Jesus is God the Word and Source of eternal life. Thirdly, we see that Jesus preaches the Gospel of the Kingdom of Heaven and also heals all the diseases and febleness of the people. Fourthly, we understand that the fruits of preaching the Gospel of the Kingdom of Heaven in the Romanian territory, starting with Saint Andrew the Apostle, the First called to mission, Protector of Romania, were shown in the multitude of Romanian Saints whom we celebrate on the second Sunday after the Pentecost.

The Romanian Saints we commemorate today are those who preached the Gospel of Christ in the territory of our country, beginning with Saint Andrew the Apostle, the first called to discipleship, whom today's Gospel text reads of.

Christianity spread to the forerunners of the Romanians based on the preaching of Saint Andrew the Apostle and of his disciples in the South East of our country, today's Dobrugea, so that the Romanian people were formed slowly but profoundly. The Romanian people were not Christianized in a certain year, by order of the ruler prince, king or emperor, as in the case of some neighbouring peoples. Romanians' Christianisation was done from bottom to top, beginning with the ordinary people and Christian soldiers of the Roman legions who came to Dacia, and then through the work of some Christian missionaries, especially Eastern ones who could speak Greek and Latin.

Keywords: saints, Romanian, Church, Christianity, Gospel

Iubiți credincioși și credincioase,

În urmă cu două duminici am prăznuit Pogorârea Sfântului Duh peste Apostoli, sărbătoare cunoscută și cu numele de Rusalii. Această sfântă sărbătoare încheie ciclul pascal, perioada Penticostarului, fapt pentru care în cărțile noastre de cult

este numită „praznicul cel după praznic” sau „praznicul cel de pe urmă”. Ea a rămas în calendarul și în istoria creștinismului ca ziua în care Apostolii, „îmbrăcați cu putere de sus”, au primit darul xenolaliei, adică al vorbirii în limbi și au botezat 3000 de suflete, întemeind astfel Biserica creștină. Din acel moment, Duhul Sfânt a rămas prezent în viața Bisericii, sfințind-o, întărind-o și proniind-o pentru a deveni „stâlp și temelie a adevărului” (I Timotei 3, 15).

Duminica I-a după Rusalii are, la rândul ei, o semnificație aparte, fiind rânduită de sfânta Biserică pentru pomenirea tuturor sfinților, atât a celor cunoscuți și canonizați, cât și a celor necunoscuți. Așadar, pomenim în această duminică pe patriarhii, proorocii și dreptii Vechiului Testament, pe Sfinții Apostoli, ierarhii, martirii, cuvioșii și mărturisitorii Bisericii noastre, dimpreună cu toți cei care nu au o zi anumită în calendarul creștin, care nu sunt menționați în sinaxare dar au rămas înscriși pentru totdeauna în Cartea Vieții lui Dumnezeu.

Evangelhia Duminicii de astăzi, a doua după Rusalii, ne readuce în atenție momentul alegerii primilor apostoli și are pentru noi, credincioșii ortodocși români, o semnificație deosebită. La 20 iunie 1992, Sfântul Sinod a hotărât ca, în Biserica Ortodoxă Română, duminica aceasta să se numească, până la sfârșitul veacurilor, „Duminica sfinților români”. În această duminică sunt și vor fi pomeniți toți sfinții plămădiți de „evlavia neamului românesc” – cum se spune în actul sinodal – între care se numără martiri, mărturisitori și mari trăitori în Hristos din rândul credincioșilor, cuvioșilor, preoților, ierarhilor aleși de Dumnezeu, care au strălucit prin viața lor morală și au primit în cer cununi de slavă. Prin aceasta Biserica noastră nu face decât să împlinească cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7).

Cinstindu-i pe sfinți, numiți de Cartea Sfântă „prieteni” și „casnicii” lui Dumnezeu, noi sporim, înainte de toate, cinstirea pe care o datorăm lui Dumnezeu, „Cel ce este minunat întru Sfinții Săi” și respectăm, totodată, învățătura și practica de totdeauna a Bisericii, întemeiată pe datele Sfintei Scripturi și ale Tradiției apostolice.

Astfel, încă din primele zile ale Bisericii, atât credincioșii care alcătuiau comunitățile creștine, cât și slujitorii hirotoniți ai acestora – episcopii, preoții și diaconii – au întocmit liste cu sfinții pe care le-au comunicat centrelor bisericesti mai apropiate sau mai depărtate, așa încât, numele și faptele lor au ajuns să fie cunoscute și în Răsărit și în Apus. Aceste liste au fost numite *Martirologii* sau *Actele Sfinților*, pentru că în ele erau înscriși numai martirii. În perioada persecuțiilor fiecare Biserică își avea Martirologiul său. Mai apoi, din Martirologiile locale s-au format Martirologiile generale ale Bisericii din Răsărit și Apus, apoi Martirologiile generale ale întregii Biserici. Cu timpul, în Martirologii au început să fie înscriși Sfinții Apostoli, patriarhii, proorocii și dreptii Vechiului Testament, apoi Sfinții Părinți și mari dascăli ai Bisericii, apărători ai dreptei credințe

împotriva ereziilor etc. Mai târziu, Sinoadele ecumenice au hotărât ca toți sfinții, din toate locurile și din toate timpurile, știuți și neștiuți, să fie cinstiți în Biserica ortodoxă. De exemplu, la Sinodul al VII-lea Ecumenic s-a hotărât: „Noi prăznuim cuvintele Domnului, cuvintele apostolești și proorocești, prin care am învățat să cinstim și să mărim, mai întâi, pe cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, pe Sfintele puteri îngerești, pe apostoli, pe prooroci, pe martirii cei măriți, pe Sfinții Părinți purtători de Dumnezeu și pe toți bărbații cei sfinți și să cerem mijlocirea lor pentru că ei ne pot face plăcuți lui Dumnezeu, Împăratul tuturor”.

Cinstiți creștini și creștine,

Canonizarea unor noi sfinți în Biserică a fost și este dreptul Sfântului Sinod care, printr-un act solemn, proclamă înscrierea în rândul sfinților a acelor creștini sau slujitori bisericești care se bucurau de mult timp de cinstire și pomenire din partea credincioșilor pentru faptele lor alese, prețuite de Biserică.

Rânduiala și regulile canonizării s-au statornicit în secolele XII-XIV, dar mai ales după căderea Constantinopolului sub turci, la anul 1453, prin consensul Bisericilor naționale autocefale.

Poporul nostru dreptcredincios a dat Bisericii numeroși sfinți chiar din vremurile de început ale creștinismului. Numărul lor a rămas învăluit în taină, însă ei nu au lipsit niciodată dintre fiii poporului român și din niciun ținut românesc. Așa au fost sfinții mucenici Dasius, mort la anul 303, Emilian din Durostrorum, mort ca martir în timpul persecuției împăratului Iulian Apostatul, apoi episcopul misionar Niceta de Remesiana, episcopii Bretanion și Teotim ai Tomisului, sfinții Ioan Casian și Gherman din nordul Dobrogei, Sfinții mucenici de la Niculițel: Zotic, Filip, Atal, Camasis, Sfântul Mucenic Sava de la Buzău, Sfântul Mucenic Dionisie Exiguul, Sfântul Mucenic Montanus preotul și soția sa Maxima ș.a.

În perioada de după organizarea țărilor și a mitropoliilor românești, numeroși români dreptmăritori, cu viață creștină aleasă, sunt venerați ca sfinți și la alte popoare. Din rândul acestora fac parte sfânta Teofana, fiica domnitorului Țării Românești – Basarab I (sec. XIV), călugărită într-o mănăstire de lângă Vidin și trecută în rândul sfinților nu la mult timp după moarte, precum și Sfântul Ioan Valahul, ucis de turci la Constantinopol, la 12 mai 1662, pentru că n-a vrut să abjure credința creștină și să accepte islamul.

În anul 1950, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, răspunzând unor memorii și îndreptățite cereri ale credincioșilor și constatând existența unor sfinți români, a procedat la canonizarea acestora, cu cinstire locală, după cum urmează: Sfinții Ierarhi Iosif cel Nou de la Partoș (15 septembrie) și Calinic de la Cernica (11 aprilie), a sfinților ierarhi și mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici și Simion Ștefan, mitropoliții Ardealului (24 aprilie) și Sfinții cuvioși Mărturisitori Visarion, Sofronie de la Cioara și Sfântul Mucenic Oprea (21 octombrie).

Tot la această dată, Sfântul Sinod a hotărât generalizarea cinstirii, în toată Biserica românească, a unor sfinți cu moaște la noi în țară: Sfânta Muceniță

Filoftea, Cuviosul Nicodim cel sfințit, întemeietorul mănăstirilor Vodița, Tismana și Prislop, Sfântul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, Cuviosul Grigorie Decapolitul, Cuvioasa Paraschiva și Cuviosul Dimitrie cel Nou-Basarabov.

În octombrie 1955, au avut loc proclamarea noilor sfinți români și inaugurarea oficială a cultului lor, ca și solemnitățile legate de extinderea cultului local al sfinților cu moaște la noi în țară.

În ultimii ani, Sfântul Sinod al Bisericii noastre a desfășurat o intensă și importantă activitate în vederea pregătirii documentelor și a studiilor necesare canonizării și altor sfinți români, care dând „lupta cea bună” și purtând „războiul cel nevăzut”, au dobândit podoaba cea netrecătoare a biruinței duhovnicești. Astfel, după câțiva ani de muncă, au fost canonizați printre alții:

Sfântul Cuvios Ioan de la Prislop, născut în părțile Hațegului, pe la sfârșitul secolului al XV-lea, închinoviat în obștea mănăstirii Prislop și care a trăit apoi retras din lume, în chilia pe care și-a săpat-o el însuși în stâncă, în apropierea mănăstirii, unde și-a aflat și obștescul sfârșit.

Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul, mitropolitul Țării Românești, omorât de turci, care i-au aruncat trupul în râul Marița din Bulgaria.

Sfinții preoți mărturisitori Ioan de la Galeș și Moise Măcinic din Sibiel, care și-au pierdut viața în temnițele străine, pentru apărarea credinței ortodoxe.

Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul, Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeț, dreptcredinciosul voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț sau Hozevitul, trăitor în Țara Sfântă, canonizat și de Patriarhia Ierusalimului, fiind cinstit de întreaga creștinătate ierusalimiteană: ortodocși, catolici, armeni, cooți, anglicani, și chiar de către mozaici și musulmani.

Sfinții martiri Brâncoveni: Voievodul Constantin cu cei patru fii ai săi: Constantin, Ștefan, Radu, Matei și sftenicul Ianache, care au fost socotiți sfinți prin martiraj și au fost cinstiți de toată creștinătatea pentru curajul și credința lor curată, dusă până la actul suprem de a-și da viața pentru Hristos.

Evanghelia duminicii de azi spune că Mântuitorul Hristos i-a chemat pe Petru și Andrei, pe Iacov și Ioan spre a deveni pescari de oameni. Iar ei „lăsând mrejele, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El”. Acest lucru l-au făcut și sfinții români pe care i-am pomenit adineaori și care au trăit o viață sfântă și curată, în conformitate cu Evanghelia lui Hristos și au mărturisit cu mult curaj credința creștină, chiar dacă acest lucru le-a adus moartea martirică. Recunoscându-le darul sfințeniei, de care s-au învrednicit și luând aminte la evlavia pe care le-o arată clerul și credincioșii români, Sfântul Sinod, în ședința din 20 iunie 1992, pe temeiul Așezămintelor dumnezeieștilor Părinți și respectând întru totul rânduiala canonică a Sfintei Biserici Ortodoxe, a hotărât ca cei propuși să fie cinstiți ca sfinți în întreaga Biserică Ortodoxă Română și să fie înscrși în calendar în zilele care s-au rânduit, întocmindu-li-se sinaxare, slujbe, acatiste și zugrăvindu-li-se chipul în icoane.

Dreptmăritori creștini,

În urmă cu mai mulți ani, mitropolitul Ardealului, Nicolae Mladin, fost profesor de Teologie, a publicat un amplu studiu teologic, „Sfinții în viața morală ortodoxă”,¹ în care arăta că „idealul moral al creștinului a fost formulat de Mântuitorul, de Sfinții Apostoli și de Sfinții Părinți, cu cuvintele: fiți sfinți, Biserica naște și crește sfinți. Și nu numai în vremurile apostolice și patristice, ci și astăzi termenul consacrat între credincioși este cel de sfânt”.

Cu adevărat inspirat de Dumnezeu a fost blândul și smeritul mitropolit Nicolae Mladin atunci când a gândit și a așternut pe hârtie minunatele cuvinte: „Biserica naște și crește sfinți!”. Întemeiată de către cel dintâi ucenic chemat la misiunea de apostol, Sfântul Andrei, Biserica noastră a răspândit cuvântul Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos peste toate plaiurile strămoșești, a ridicat lăcașuri de cult, a tipărit și a tradus Biblii, cărți de slujbă și de Teologie, cronici și abecedare, a hirotonit ierarhi, preoți și ieromonahi, a întemeiat școli și așezăminte monahale, a acordat ajutoare la mănăstirile din Sfântul Munte Athos, la locurile sfinte din Israel și de la Muntele Sinai și a menținut trează flacăra credinței ortodoxe în fața persecuțiilor și a atacurilor venite din partea popoarelor păgâne.

De-a lungul celor 2000 de ani de istorie și în Biserica noastră românească „s-au născut și au crescut sfinți”, știuți și neștiuți, monahi și credincioși iubitori de Dumnezeu, de Biserică și de popor. Acești sfinți „strălucesc ca niște lumini din lumina lui Hristos – scria mitropolitul Nicolae Mladin – sunt podoaba cea frumoasă a Domnului și podoaba Bisericii. [...] Ei sunt mândria maicii lor duhovnicești, Biserica. Dacă fiecare credincios este prin botez un sfânt în germene, un mugure de sfințenie –, sfântul este creștinul desăvârșit, creștinul care a dezvoltat germele sfințeniei până la statura de bărbat desăvârșit”².

Așa sunt sfinții români, nevoitori pe pământul sfânt al țării noastre. Oameni ai ascezei, ai rugăciunii curate și ai smereniei, înzestrați de Dumnezeu cu darul înainte vederii și al săvârșirii de minuni, dar mai ales făclii aprinse de iubirea pentru Hristos și pentru semeni, sfinții români au fost și rămân peste veacuri călăuzitori și însoțitori ai tuturor dreptmăritorilor creștini și urmăritorii ai lui Hristos până la jertfa vieții.

Sfinții români, canonizați de Biserica noastră din anul 1950 și până în prezent, au fost cinstiți mai întâi de către evlavioșii creștini din toate provinciile românești, actul sinodal al canonizării nefăcând altceva decât să recunoască sfințenia lor care vine din lucrarea Sfântului Duh.

„Prietenii” și „casnicii” ai lui Dumnezeu, sfinții români au fost și sunt lucrători încercați ai rugăciunii inimii, au purtat cu vrednicie crucea slujirii arhieresti și cu blândețe și cu smerenie pe aceea de a fi prigonit pentru dreptate, jertfindu-se pe sine pentru poporul încredințat lor spre păstorie. Din rândurile lor fac parte și apărătorii dreptei credințe în vremea regimului comunist-ateu, foarte mulți necunoscuți, care au umplut închisorile și lagărele sau au fost deportați la Canal și în Bărăgan, în Delta Dunării și în Siberia. Cu familiile și cu viețile distruse,

¹ † Nicolae, Mitropolitul Ardealului, Studii de Teologie Morală, Ed. și tipografia Arhiepiscopiei Sibiului, 1969, p. 312.

² Ibidem, p. 330.

prigoniți și batjocoriți, schingiuiți și umiliți, bătuți și omorâți prin împușcare ori ca urmare a chinurilor inimaginabile suferite, acești pătimitori contemporani cu mulți dintre noi au trecut peste cumplitele încercări ale torționarilor comuniști datorită credinței în Dumnezeu, cu ajutorul rugăciunii neîncetate, a spiritului pilduitor de comuniune și de întraajutorare. Viața lor a fost un calvar permanent, o luptă teribilă cu foamea și cu setea, cu frigul și cu arșița, cu oboseala și cu groaznicele condiții de muncă și de viață. Cuvintele adresate de către Sfântul Apostol Pavel creștinilor din Corint li se potrivesc și acestor pătimitori pentru Hristos: „Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm, suntem goi și suntem palmuiți și pribegim. Și ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărâți fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi” (I Corinteni 4, 11-13). Grele, amare și cutremurătoare cuvintele sfântului Pavel, actuale și atât de potrivite pentru martiriul sfinților români apărători și mărturisitori ai credinței ortodoxe în vremurile de teroare comunistă atee.

Moăștele lor hrănesc, ocrotesc și sfințesc pământul frământat al României „de la Nistru pân’la Tisa..., din Hotin și pân la mare, din Boian la Vatra Dornei, ..., din Sătmar pân’în Săcele ..., de la Turnu-n Dorohoi”, din Banat în Bucovina și din Dobrogea în Crișana.

Cetele preamărite ale ierarhilor și ale mucenicilor, ale cuvioșilor și ale purtătorilor de Dumnezeu, ale sfinților și făcătorilor de minuni, ale sihaștrilor și ale monahilor îmbunătățiți, ale credincioșilor și credincioaselor, români cu viață sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, împodobesc sinaxarele, calendarele și pământul României, pe bună dreptate, numit „grădina Maicii Domnului”. Pe toți aceștia canonizați și necanonizați, știuți și neștiuți, clerici și mireni, monahi și monahii, Biserica noastră îi cinstește în această duminică a II-a după Rusalii, preamărindu-i prin rugăciune și cântare duhovnicească.

Sfinții români sunt pentru noi toți și pentru toți dreptmăritorii români, până la sfârșitul veacurilor, modele de sfințenie, de trăire autentică a învățaturii creștine, de urmare a lui Hristos pe drumul Crucii, de dăruire pentru credință, Biserică și neam, de păstrare și de transmitere peste decenii și veacuri a valorilor morale și a identității noastre bisericești și naționale.

Avându-i împreună rugători cu toți sfinții Ortodoxiei, „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”, să-i preamărim acum prin cuvintele preafrumoase ale troparului sărbătorii: „Cuvântul dumnezeiesc pe pământul românesc au odrăslit, iar Biserica străbună cu Sfinții au împodobit. Vrednici luptători s-au arătat Mucenicii și Mărturisitorii care pentru Hristos viața și-au jertfit, iar Cuvioșii și Pustnicii întru nevoiețe, urmând calea Domnului chipuri îngerești au dobândit, Arhieriei și Preoții neîncetat vestind Cuvântul Evangheliei au mărturisit, iar binecredincioșii Voievozi biserici au înălțat și cu dreptslăvitorii creștini cu râvnă și jertfelnicie credința ortodoxă și țara au apărat. Toate cetele Sfinților împreună rugați pe milostivul Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre”. Amin.